

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Hvad kommer der ud af al den Vind med Saxo og Snorro?

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 36. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_324-txt-shoot-idm175/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hoved-Betingelsen for at dette kan ske: at Kædrens Billeder kan vaskes og opløse deres Værn, er nu vist nok den, at de i Øst- den sidste Hæderne; at der i de nordiske Gemotter findes en dybere historisk Sands, som i de sidste Tider ikke er uddød, men kun daanet og besvæmet; men, forudsat, at det er saa, da udskrives desuden to Ting: en dygtig Ringning for Det, og en ny Oversættelse, hvor Fædrenes Anden og Moderens Naadet fik Lov at raade, saa man, uden Tæll, kunde tale med de Gamle, og dog faae deres Hjertens-Væning at vide. Ingen har vist gjort mere af de gamle Oversættelser end jeg, og da derfor det Kongelige Selskab for Norges Vel anmodede mig om, at oversætte Snarros Vaa, vilde jeg ikke paatage mig Andet, end at lampe Peder Clausens Sprag lidt efter vores Øren, og sætte til, hvad der mangiede; men snart overtes dedes jeg om, at saadant Kusterie, langt sen at forbedre Noget, fordaarver det Hele, som nye Løpper paa gamle Skoe. Altsaa, enten det Gamle, som det var, eller en heel Omstændighed, thi kun ved at gaare igjennem Smelte-Digelen kan Brud-Brødder af edel Kvalm komme til meer end at gior, til at bølge sammen og giøre Gavn i en ny Skikkelse. Na skal nok enhver, som med Kiærlighed til Oldtiden gjennemløser de gamle Oversættelser, finde, at selv naar man fortaaler dem med Væb, trætte de dog i Tangden, og give kun paa enkelte fraalende Punkter, klare forestilsinger, og det kommer deraf, at hvor let end Arbeidet er, saa er det dog et Arbeide, bestandig i Tankerne at oversætte hvad man læser, og Veien lang gjør siden Vurde trang, ligesom paa den anden Side, det Afbrude og Knudebe, som hører til Profanens Varddom, og ved enkelte Veligheder, som en frakfuld, poetisk Linie, begjærrer, dog i det Hele udspjækker Talem, og hindrer den jævne Gang, saa vi har endt ved at samle og sammenfugte Fortællingen. Gaaer det nu saa med os, hvorledes da med dem, der have mindre Færdighed i Ræsoning, mindre Ovelse i Tankning, mindre Væb i Samling! de maae nødvendig, om ikke afkræftes, eller kiedes, saa dog snart udmattes, saae neppe Døgerne en eneste Gang igjennem, og ere ved Enden, paa Liden nær, ligesom fleg, som ved Begyndelsen, ja føle, naar Kæd-

ningen har virket bedst, kun ret levende det Duffe, at kunne læse de Fortællinger i en let og behagelig Stil.

Men, kunde man spørge, hvem tvivler herom! Jo, siger jeg, derom maae de tvivle, som mene, der er ingen Ting gjort, ved at give en ny Oversættelse, naar Oplaget ikke er ret eistrafefeligt; thi jeg skulde mene, at et Oventaaende kun rigtig, da var det her Hoved-Sagen, at faae en ny Oversættelse, thi Exemplarer kan man faae for Penge, og det sees jo daglig, at hvad Folk har Lyst til, det finde de Penge til, men en Oversættelse, naar den skal bue noget, og ikke blot, som de man i forrige Aarhundrede fik uden al Forberedelse og Sammenfug, være god til Muculatur, den, det være Godtsfolk sagt! den er ikke at faae for Penge.

Men, hvem nafter det? Ting er jo kun, at naar jeg nu engang vilde give en Oversættelse af Krønikerne, saa kunde den jo komme ud paa en stiftelig Mandts Forlag, jeg kunde faaet mit ærdentlige Honorar, man kunde seet om, at faae den anskaffet til Skolerne, Forlaggeren havde høvt sit gode Udbytte, jeg mit, Kjøberens Døgen, og Døgen — ja den havde da vel sagens fundet Løjere, og det Hele var gaet af i et Stillehed!

Saa mand, det lader sig ikke blot høre, men jeg er endog forfikkret om, at det, for det meste kunde gaat an, thi jeg havde Hr. Seidelins Tilbud om at forlagge Krønikerne, længe før Sagen kom offentlig paa Bane; men Ting er, jeg vilde ikke giøre det Største Arbeide, enten for Penge, eller for Vren, eller for Lyst, undtagen for den Lyst hos Publikum, at besjødere det, og om den Lyst var at finde, det vilde jeg vide, for jeg gif videre, og det var mit faste Korset, ikke at gaat et Skridt videre, hvis den ikke fandtes. Her var min Villie, adit invidia verba! Hoved-sagen, thi hverken kunde Nogen seelange, at jeg skulde giøre Arbeidet i med min Villie, ikke heller kunde det paa nogen Naade løffes, dersom jeg ikke gjorde det med den bedste Villie af Verden, og uden hvad man kalder de store Forberedelser og det betydelige Sammenfug, havde man da bestemt ikke soaet Krønikerne ved min Haand. Vil man sige: da kunde det ogsaa være lige godt, hvad Døkker vi havde; nu vel! det var just det jeg vilde

vide, for ikke at skide min Umage, derfor gav jeg Koff en Præve, og en Krog Fortale at smage paa *)). Saa de hørte skide sig, at jeg had dem fiske Ratten i Søstren, eller komde dem om Munden med Søstret. I den næste Fortale, sende jeg, med andre Ord, netop hvad jeg siger her, og man kunde da vide, at det ved denne Kærlighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gemættier. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjævelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smælden, der kun gjorde Godestet ved i Kallotter, men det kommer af, at man ser ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Ditting, og Ringningen for Dreene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden en Dag, som gjænte er rømmet, jo villigere den sulker sig op; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukket, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Dugst her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Røe af, lige til Vien og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok mener man gjænte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anser tusende Tiggerbreve for de fordelagtigste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er der da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Dato og Snovers har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og salges hos Hr. Seidlin for otte og fjerdede Skilling.

til Gavn, end naar man eller skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sielden, at den der sit det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, taar sig Stædighed til hvad Arbejde i Dørigt udfordrer! Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Koffe Dit for Sagen at gjøre, da maatte jeg, naar blandt et, i Forhold, virkelig gavmilde Koff, og ved en Kærlighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tid, og Normanden Overflodig, saa ser kunde vakket; at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Tid, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, ser til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Venstet til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kun blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen Læst jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sit at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end ser ud, vil Døgerne dog, med Guds Hjælp, finde andet Værelse, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kun kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturligt, at de Karpe og hærskede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sumede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sig, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Synes man endnu, naar de to første Døle af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjænte forskaane med Koffen, som ogsaa altid luffere vil luffe sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningerne ere betalte, for mig gjøre med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Dølfæstter, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

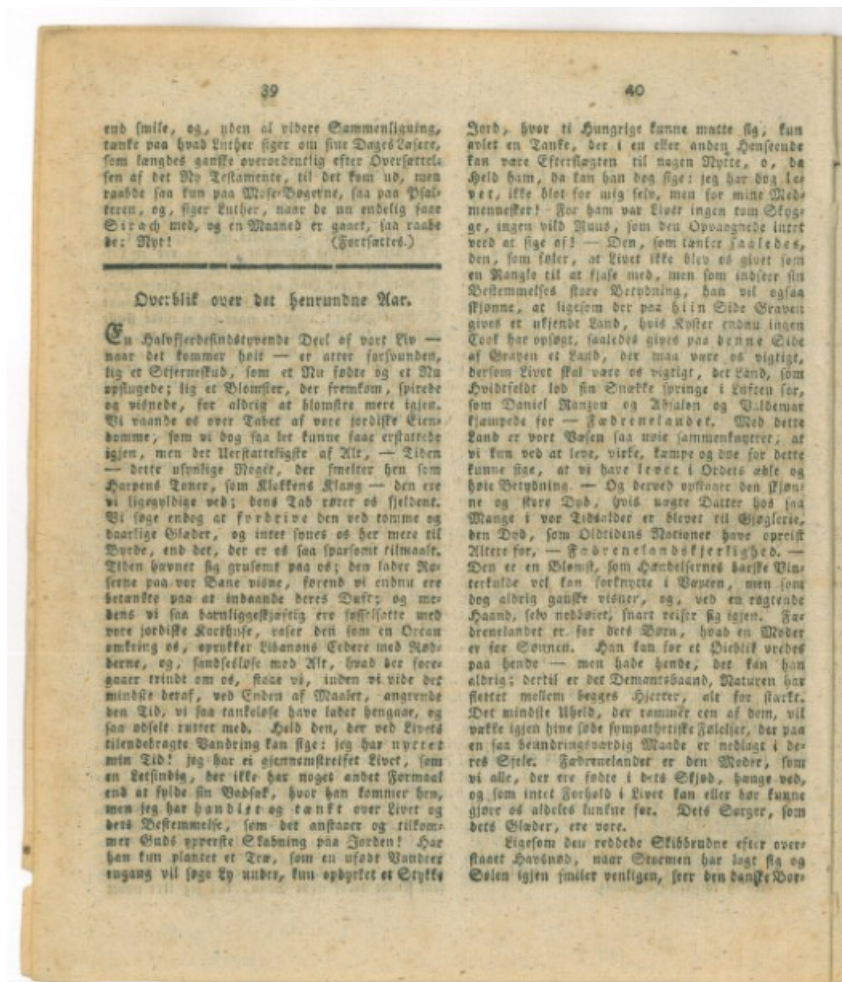

vide, for ikke at skide min Umage, derfor gav jeg Koff en Præve, og en Krop Fortale at smage paa *)), saa de herrens Skide sig, at jeg had dem fiske Katten i Søften, eller komde dem om Munden med Søften. I den næste Fortale, sende jeg, med andre Ord, netop hvad jeg siger her, og man kunde da vide, at det ved denne Skilighed kom hos mig i Grundten an paa at præve Gematter. Man har hørt det mig, at jeg saavel der, som i min sidste Kundgjærelse, skædede den gode Dag ved min Skælden og Smælden, der kun gjorde Godestet ved i Kallotter, men det kommer af, at man her ikke vil forstaa mig, eller troe, det er min Hjertes-Mening, naar jeg siger, at Vidraagen er en Dittig, og Ringningen for Drene Hovedsaen, naar jeg synes, det er klart nok, at Vidraagen bliver haa uden Sog, som gjænte er rømmet, jo villigere den sulker sig op; men Ringningen sigler Hoved og Hjerte, hvor Kraniken vil luffes ind, og man jo nedes til at ringe af alle Kræfter, naar Døren er lukk, og Vesten slutt, og den forglemt, som ude er lufft. Troer man virkelig ikke, ja, uden at være nogen stor Regne-Mester, dog kan tælle til Fem paa mine Fingre, og ret godt beregne, at en Svagt her, og en Krumning hid, og smaa Smat med Haanden imellem, saa det blev Klan, at Eligt vilde set os i Stand til at gjøre et ganske anderledes Oplog, som der kunde gaaet Røe af, lige til Vien og Verdens Ende, og Koffet mig, hvad jeg nok mener man gjænte vil Talde: min Umage betalt. Troer man virkelig, at jeg anser tusende Tiggerbreve for de fordelagtigste, naar man ikke, som Napoleon, har en Armes i Baghaanden, og er der da saa ubeskræmt, at jeg ikke vilde anvende et Par Aar paa et Arbejde, hvis grammatisk Side og Ordsmaal er intet mindre end efter mit Sind, at jeg ikke vilde det, uden jeg saae, at man troede det var andetledes

*) Disse Præver af Caro og Snera har jeg i den sidste Tid, til min store Joendring, mærket, ere heel ubestændte midt i Skibens Kavn, og derfor vil jeg dog melde, at de udfom 1815 og salges hos Hr. Seidlin for otte og fjerdede Skilling.

til Gavn, end naar man eller skriver en løselig Dag, fordi det kan er saa saare sidsen, at den der sit det Dit. Egn og den Tale-Gave, det vil skædes, taar sig Stædighed til hvad Arbejde i Dorigt udfordrer! Kan man ikke dog nok indse, at naar det var mig saameget om Koffe Dit for Sagen at gjere, da maatte jeg, her blandt et, i Forhold, virkelig gæmilde Koff, og ved en Skilighed, hvor Sammen for National-Tre, hvorefter Daniken dog har Tid, og Normanden Overflodig, saa her kunde vakkre, at jeg, under saadanne Omstændigheder, maatte, naar jeg ei vilde luffe mig selv, ret være forsigtig. Naar jeg nu, paa den ene Side, ikke maatte undlade Noget, som kunde stille Kranikene og Sagen i deres rette, fordelagtige Tid, saa maatte jeg nødvendig, paa den anden, set til at affrakke de Givere, der vilde give deres Skilling, og dermed Kraniken og Sagen en god Dag. At jeg affraktede Sagens Venner, det kendte jeg Venstet til Sagen for godt til at frøgte for, de kunde knap nok, men dog i det Hele kan blive vrede paa mig, og lidt ivrigere i at vise, hvormegen Læst jeg havde i at troe, man var ligegyldig for Sagen. Dem der altsaa lode Sagen hode for min Hartighed, de skulde ad Sagen, og det var godt, at det ikke kom til at se anderledes ud, jeg sit at vide, hvad jeg vilde: at hvor galt det end ser ud, vil Vægerne dog, med Guds Hjelp, finde andet Væere, som kan være tjent med Kraniken, og som den kan være tjent med igjen, og at jeg altsaa, naar jeg kan kan overkomme Arbejdet, behøver aldrig at fortrøde det. Nu traf det sig desuden ganske naturlig sa, at de Karpe og hærskede Ord vare i det Hele nødvendige for at vække hvad der sume rede og kunde vaagne, og nu maa en Anden sig, at herved er Intet gjort, thi jeg har gjort hvad jeg kunde, og Meer kan man ikke forlange. Synes man endnu, naar de to første Dole af Kranikene udkomme, at det er Intet bevendt, da skal jeg gjænte forskaane med Koffen, som ogsaa altid luffere vil luffe sin Mand, og da jeg ikke onter at beholde en Skilling, af hvad der endnu er kommet ind til Kranikene, maa man, naar Regningerne ere betalte, for mig gjere med Stummen hvad man vil. Ved Tølen om de andre Udføister, som skulde deraf nøde Gavn, kan jeg ikke andet

end smile, og, uden at videre Sammenligning, tænke paa hvad Luther siger om sine Dages-Værelse, som længtes ganske overordentlig efter Overførelsen af det Ny Testamente, til det kom ud, men raabte som kun paa Moses-Dagene, saa paa Pfaltzeren, og, siger Luther, naar de nu endelig faae Sir och med, og en Mannes er gaet, saa raabte de: Ny!

(Fortættet.)

Overblik over det herunderne Nor.

En Høstbesindstuvende Deel af vort Liv — naar det kommer helt — er atter færdig, lig et Efterføds, som et Nu fødte og et Nu opfyldte; lig et Blomster, der fremkom, spirede og visnede, for aldrig at blomstre mere igjen. Vi raande os over Tænk af vore jordiske Livsdomme, som vi dog saa let kunne faae erstattede igjen, men det Uerstattelige af Al. — Livet — dette usynlige Mødt, der smelter hen som Høstend Dødt, som Kløftens Klang — den ere vi ligesvilde ved; dens Tab rører os sjelden. Vi sege endog at fordrive den ved tomme og doortlige Glæder, og inter synes os her mere til Verde, end det, der er et som sparsomt tilmaalt. Men hvornet ha gjenfint paa os; den lader sig se paa vor Dødt visne, for end vi endnu ere betænket paa at indaande dets Dødt; og medens vi som dødeligstjortig ere iøvstotte med vore jordiske Korshist, vider den som en Ocean omkring os, sprækker Ukaans Ederer med Nødtene, og, sandsjelsk med Al, hvad der foregaar rundt om os, faae vi, inden vi vide det mindst deraf, ved Enden af Maaler, angrende den Tid, vi som tankeløst have ladet dengaae, og som adskillt rører med. Lald den, der ved Livets tilendbragte Vandring kan sige: jeg har nyttet mit Tid! Jeg har et gjennemskreift Livet, som en Løsting, der ikke har noget andet formaal end at fyde sin Vædt, hvor han kommer den, men jeg har haendigt og taakt over Livet og dets Bestemmelse, som det anhaare og tilkommer Guds øverste Skabning paa Jorden! Har han kun plantet et Træ, som en usadl Vædreegang vil sige ty under, som opdyret et Stykke

Jord, hvor ti Hungerige kunne mætte sig, kun avlet en Tanke, der i en eller anden Hensende kan være Efterføgt til nogen Nytt, o, da held ham, da kan han dog sige: jeg har dog lært, ikke blot for mig selv, men for mine Nærmestfærdige — For ham var Livet ingen som Sjogge, ingen vild Hund, som den Opvandede intet veed at sige af! — Den, som tænker paa Levede, den, som føler, at Livet ikke blev os giort som en Mangle til at faae med, men som indlære sig Bestemmede store Værdning, han vil ogsaa spømme, at ligesom der paa hlin Side Graven gives et usfende Land, hvis Koster endnu ingen Taal har oplyst, saaledes gives paa denne Side af Graven et Land, der man vude os vigtig, dersom Livet skal være os vigtig, det Land, som Hvidfjelds led sin Snakke springe i Løsten for, som Daniel Nanjon og Abalon og Videman klampede for — Fædrelandet. Med dette Land er vort Væsen saa uvie sammenfæret, at vi kun ved at læse, viese, kampe og dte for dette kunne faae, at vi have lært i Ordets ahte og høte Verghina. — Og derved opstaae den Hæne og store Dødt, hvis noget Datter hos sin Mænge i vor Tidkalder er blevet til Begjæret, den Dødt, som Oldtidens Nationer have opreist Alere for, — Fædrelandet dækker sig. — Den er en Blomst, som Hænselens hæste Vinstalbe vil kan forkrutte i Væsen, men som dog aldrig ganske visner, og, ved en røgende Haand, selv neddødt, snart visner sig igjen. Fædrelandet er for dets Dødt, hvad en Vædter er for Vænen. Han kan for et Hædt vredees paa hende — men hade hende, det kan han aldrig; dertil er det Demantstaand, Naturen har stætt mellem begge Hjerte, sit for stærk. Det mindste Hædt, der kommer een af dem, vil vutte igjen hine søde somparthistke Hælejer, der paa en saa beandringstørdig Mænde er nedlagt i deres Sjæle. Fædrelandet er den Vædter, som vi alle, der ere fødte i dets Skød, hange ved, og som intet forhold i Livet kan eller der kunne gjøre os adskelt hantke for. Dets Sorger, som dets Glæder, ere vore.

Ligesom den reddede Skibbrudne efter overhaat Havend, naar Stormen har lagt sig og Væsen igjen smiler venligen, ser den danske Dødt

